

EEN VOLKSPARK VOOR DE CULTUUR

door Hugo Bongers

In de jaren zeventig van de twintigste eeuw werd in Rotterdam een unieke discussie gevoerd. Daarin werd geprobeerd een samenhangend lokaal museumbeleid onder woorden te brengen, een plaatselijk 'museumbestel' vorm te geven. Dit nieuwe bestel zou moeten worden gebaseerd op maatschappelijke ontwikkelingen zoals massacultuur, technologische ontwikkelingen en 'kunst zonder status'. Musea werden beschouwd als vertellers van verhalen en het middel bij uitstek daartoe was een 'volkspark voor de cultuur'. Tentoonstellingen in paviljoens, ingebed in een recreatieve omgeving, zouden het brede verhaal van de menselijke cultuur vertellen. Het accent in de discussie verschoof echter gaandeweg van het brede verhaal van de cultuur naar de rol van het authentieke voorwerp, wellicht mede door de benoeming van enige nieuwe museumdirecteuren. De poging tot beleidsvernieuwing mislukte uiteindelijk. Nooit eerder werd zo'n inhoudelijke discussie gevoerd over de plaats van musea in het Rotterdamse kunst- en cultuurbeleid. Ook al groeide de Rotterdamse museumsector na de jaren zeventig stormachtig, een nieuwe poging om algemene uitgangspunten voor het museumbestel op te stellen werd daarna niet weer ondernomen. Het resultaat van die groei is een versnipperd museumbestand dat nogal eenzijdig van samenstelling is.

De museumkwestie

In 1974 brachten de vier gemeentelijke musea, die een jaar eerder in één gemeentelijke tak van dienst samen waren gebracht, een nota uit over hun 'ruimtenood'. Die vier musea waren, in de naamgeving van dat jaar, Museum Boymans van Beuningen, Historisch Museum, Maritiem Museum 'Prins Hendrik' en Museum voor Land- en Volkenkunde.¹ In deze nota hadden zij hun individuele wensen op het vlak van nieuwbouw, verhuizingen en

restauraties verzameld. De Dienst Gemeentelijke Musea becijferde de kosten van de voorgestelde maatregelen op ruim 76 miljoen gulden.

Begin november 1974 reageerde de directeur van de Rotterdamse Kunststichting Adriaan van der Staay in een kort memorandum getiteld 'Een nieuwe blik op de museumkwestie' op de claim van de musea om de huisvestingssituatie te verbeteren. Er gaapt een kloof tussen wat musea feitelijk doen en wat